

Samningur milli fjármálaráðuneytis og Seðlabanka Íslands um lánaumsýslu ríkissjóðs

1. Grundvöllur samnings

Skv. 1. gr. laga, nr. 43/1990, um lánasýslu ríkisins, með síðari breytingum, fer fjármálaráðherra með lántökur ríkissjóðs og ríkisstofnana innanlands og utan, útgáfu og sölu ríkisskuldabréfa á innlendum markaði og aðra skuldaumsýslu fyrir ríkissjóð, svo og endurlán lánsfjár, ríkisábyrgðir og Ríkisábyrgðasjóð.

Í 6. gr. sömu laga er kveðið á um það að heimilt sé að semja við Seðlabanka Íslands um að hann annist framkvæmd lánamála, ríkisábyrgða- og endurlánamála, svo og önnur verkefni sem fjármálaráðherra fer með.

Á grundvelli framangreindra lagaheimilda er Seðlabankanum með samningi þessum falið að annast framkvæmd innlendra og erlendra lánamála ásamt öðrum þeim verkefnum sem tiltekin eru í samningi þessum.

2. Markmið samnings

Markmið samnings þessa er að stuðla að hagkvæmri og vandaðri lánaumsýslu fyrir ríkissjóð sem byggist á stefnumörkun fjármálaráðuneytisins í lánamálum. Í því felst að halda innlendum og erlendum vaxta- og fjármagnskostnaði ríkisins í lágmarki með því að leita hagkvæmra fjármögnunarleiða fyrir ríkissjóð innanlands sem erlendis. Dreifa skal gengis-, vaxta- og verðlagsáhættu vegna skulda ríkissjóðs á sem hagkvæmastan hátt og draga eins og kostur er úr áhættu ríkissjóðs vegna ábyrgða og endurlána.

3. Verkaskipting aðila samnings

Ábyrgð á stjórn lánamála ríkisins er í höndum fjármálaráðuneytisins. Fjármálaráðuneytið tekur ákvarðanir um lántökur og skuldabréfaútgáfu ríkissjóðs, greiðslu lána ríkisins og lausafjárstýringu ríkissjóðs. Jafnframt ákvarðar ráðuneytið ávöxtunarkröfu tekinna tilboða í útboðum ríkisverðbréfa á grundvelli viðmiða sem sett eru, tekur ákvarðanir um uppbyggingu einstakra lánaflokka, tímalengd og eiginleika þeirra, uppkaup flokka og/eða gerð skiptasamninga og annað það er fram kemur í samningi þessum. Á þetta jafnt við um lántökur og skuldabréfaútgáfur á innlendum og erlendum mörkuðum.

Seðlabanki Íslands sér um framkvæmd lánamála og skuldastýringu í umboði fjármálaráðuneytis og í samræmi við viðmiðunarreglur sem settar eru af ráðuneytinu.

Seðlabankinn ber ábyrgð á að lántökur og skuldastýring sé í samræmi við stefnu sem mótuð er af ráðuneytinu.

4. Verkefni sem samningur þessi tekur til

Seðlabanki Íslands annast útgáfu markaðsverðbréfa ríkissjóðs innanlands og erlendis, sér um að efla markað fyrir ríkisverðbréf og lánstraust íslenska ríkisins á erlendum lánsfjármörkuðum og er fjármálaráðuneyti ráðgefandi í málefnum er snúa að verkefninu.

4.1. Umsýsla innlendra ríkisverðbréfa

4.1.1. Umsjón og framkvæmd útboða

Seðlabankinn annast undirbúning og framkvæmd útboða og uppkaup ríkisverðbréfa í samræmi við lánsfjáráætlun ríkissjóðs. Fulltrúi fjármálaráðuneytis er viðstaddur opnun útboða og tekur ákvörðun um töku tilboða í samræmi við verklagsreglur. Seðlabankinn f.h. fjármálaráðuneytis kynnir niðurstöður útboða til OMX og fréttaveitna. Seðlabankinn sér einnig um skráningarlýsingu og nýskráningu markflokka ríkisverðbréfa hjá OMX og Verðbréfaskráningu Íslands.

4.1.2. Uppkaup og innlausn ríkisverðbréfa

Seðlabankinn annast uppkaup ríkisverðbréfa í samræmi við áætlun fjármálaráðuneytis sem gerð er til að flýta greiðslum eða til endurskipulagningar markflokka. Einnig skal Seðlabankinn innleysa markaðsverðbréf ríkissjóðs í samræmi við skilmála þeirra.

4.1.3. Gerð aðalmiðlarasamninga og endurhverf lán

Seðlabankinn annast gerð samninga við markaðsaðila um útgáfu ríkisverðbréfa og viðskiptavakt á eftirmarkaði að fengnu samþykki fjármálaráðuneytisins. Markmið samninganna er að styrkja aðgang ríkissjóðs að lánsfé og efla verðmyndun á eftirmarkaði með ríkisverðbréf. Þá annast Seðlabankinn sérstaka fyrirgreiðslu (tímabundin verðbréfalán) til aðalmiðlara gegn tryggingu í verðbréfum sem metin eru hæf til tryggingar í því skyni að styrkja viðskiptavakt. Seðlabankinn ber ábyrgð á framkvæmd þessara samninga. Kostnaður og þóknanir vegna aðalmiðlarasamninga greiðist af fjármálaráðuneyti.

4.1.4. Uppgjör og bókhald

Seðlabankinn annast uppgjör og frágang tilheyrandi sölu og innlausn ríkisverðbréfa og verðbréfalána. Skil og frágangur upplýsinga í fjárhagskerfi ríkisins skal vera á efni og formi sem Fjársýsla ríkisins samþykkir, sbr. fylgiskjal 1 með samningi þessum.

4.1.5. Eftirmarkaður

Seðlabankinn skal leitast við að tryggja að til staðar sé virkur eftirmarkaður með innlend ríkisskuldabréf.

4.2. Umsýsla erlendra lána

4.2.1. Miðlun upplýsinga um ástand á erlendum lánamörkuðum

Seðlabankinn fylgist með ástandi á erlendum lánamörkuðum og upplýsir fjármálaráðuneyti með reglubundnum hætti.

4.2.2. Samskipti við erlendar lánastofnanir

Seðlabankinn annast samskipti og miðlun upplýsinga um íslensk efnahagsmál til erlendra lánastofnana. Í samskiptum við lánastofnanir skal Seðlabankinn taka tillit til áhersla fjármálaráðuneytisins hvað varðar upplýsingar sem tengjast lánamálum og skuldastýringu ríkissjóðs.

4.2.3. Erlendar lántökur, skiptasamningar og skammtímalántökur

Seðlabankinn skal fara með erlendar lántökur ríkissjóðs, vaxta- og gjaldmiðlaskipti á erlendum lánum og viðhald erlendra skammtímalána, svo og meðferð annarra erlendra lána sem tekin eru af ríkissjóði í samræmi við þær ákvarðanir sem teknar eru af fjármálaráðuneyti á hverjum tíma.

4.2.4. Bókhald og greiðslur

Seðlabankinn skal annast bókhald og greiðslur erlendra lána ríkissjóðs í samræmi við leiðbeiningar Fjársýslu ríkisins, sjá fylgiskjal 1.

4.3. Ríkisábyrgðir og endurlán

Seðlabankinn sér um umsýslu ríkisábyrgða og metur áhættu ríkissjóðs vegna þeirra. Bankinn veitir ráðuneytinu umsagnir vegna ríkisábyrgða, veitir slíkar ábyrgðir skv. ákvörðun ráðuneytisins og innheimtir áhættugjald vegna þeirra.

Seðlabankinn sér um útgáfu skuldabréfa vegna endurlána en Fjársýsla ríkisins annast útgreiðslu endurlána og innheimtu. Seðlabankinn fylgist með þróun einstakra ábyrgðarveitinga og heildarstærða og leggur mat á áhættu ríkissjóðs og afskriftarþörf. Þá annast Seðlabankinn innlausn krafna sem falla á ríkissjóð vegna ábyrgða sem hann hefur tekist á hendur ásamt innheimtu slíkra krafna.

Um ríkisábyrgðir gilda lög nr. 121/1997, *um ríkisábyrgðir*, sbr. reglugerð nr. 237/1998 *um ríkisábyrgðir, Ríkisábyrgðasjóð og endurlán ríkissjóðs* með stoð í þeim lögum, með síðari breytingum. Þar er m.a. kveðið á um gjöld fyrir veittar ábyrgðir og afgreiðslugjöld.

Seðlabankinn heldur sérstaka skrá um veittar ábyrgðir sem jafnframt er grundvöllur álagningar ábyrgðargjalds og veitir ráðuneytið Seðlabanka Íslands aðgang að lánakerfi ríkissjóðs í því skyni. Um skil afgreiðslugjalda og áhættugjalda er vísað til reglna Fjársýslu ríkisins.

4.4. Upplýsingagjöf

4.4.1. Upplýsingagjöf til markaðsaðila

Seðlabankinn, f.h. fjármálaráðuneytis, í nafni Lánamála ríkisins, sér um að miðla upplýsingum um stöðu innlendra og erlendra lána ríkissjóðs til markaðsaðila með reglubundnum hætti auk þess sem hann setur fram upplýsingar um útboðsdaga og áætlað útgáfumagn ársins á grundvelli áætlunar ríkissjóðs í lánamálum. Seðlabankinn skal einnig annast samskipti við OMX og Verðbréfaskráningu auk þess að senda út fréttatilkynningar um fyrirhuguð útboð og niðurstöður og annað er viðkemur lánamálum ríkissjóðs. Allar upplýsingar skulu útbúnar af Seðlabankanum, fyrir hönd fjármálaráðuneytis, í nafni Lánamála ríkisins.

Upplýsingar Seðlabankans er snerta lánaumsýslu fyrir ríkissjóð skulu gefnar út án sérstakra tengsla við aðrar útgáfur eða tilkynningar Seðlabanka. Slíkar upplýsingar skulu að jafnaði birtar undir merkjum lánamála ríkissjóðs og/eða fjármálaráðuneytis.

Seðlabankinn skal annast dagleg samskipti við markaðsaðila og halda reglubundna fundi með þeim og endafjárfestum.

4.4.2. Upplýsingagjöf til fjármálaráðuneytis

Seðlabankinn skal ársfjórðungslega skila skýrslum um framkvæmd innlendra og erlendra lánamála ríkissjóðs í samræmi við viðmið sem fjármálaráðuneytið setur fyrir lánastýringu ríkissjóðs.

Árlega skal leggja fram ýtarlegri skýrslu til ráðuneytisins þar sem farið er yfir helstu þætti er varða lánamál ríkissjóðs og lántökur þeirra aðila er njóta ríkisábyrgðar.

Fjármálaráðuneytið getur hvenær sem er óskað annarra upplýsinga og skýrslna um framkvæmd samnings þessa.

4.4.3. Umsjón og viðhald vefsíðu.

Seðlabankinn skal hafa umsjón með og annast viðhald og uppfærslu á vefsíðunum www.bonds.is og lanasysla.is. Seðlabankinn skal taka tillit til áherslna fjármálaráðuneytisins um framsetningu upplýsinga sem tengjast lánamálum og skuldastýringu ríkissjóðs.

4.5. Áhættu og lánsfjárstýring

Seðlabanki Íslands annast áhættu- og lánsfjárstýringu eftir þeim viðmiðum sem fjármálaráðuneytið setur um stýringu á lánasafni ríkissjóðs. Viðmiðin grundvallast á að lágmarka lántökukostnað innan ásættanlegrar áhættu ríkissjóðs vegna skulda hans, ábyrgða og endurlána.

5. Samningsgreiðslur

Fyrir þá þjónustu sem Seðlabanki Íslands lætur fjármálaráðuneytinu í té samkvæmt samningi þessum greiðir fjármálaráðuneytið Seðlabankanum 97 milljónir króna á ári, sbr. hér að neðan. Skal 1/12 þessarar fjárhæðar greiddur í hverjum mánuði samkvæmt framlögðum reikningi Seðlabankans og skal greiðsla vegna tiltekins mánaðar eiga sér stað fyrsta virka dag næsta mánaðar eftir undirritun þessa samnings.

Samningsfjárhæðin skal taka breytingum um hver áramót, í fyrsta sinn í janúar 2011 í samræmi við breytingar á vísitölu neysluverðs frá janúar til janúar með grunnvísitölu 362,9 stig.

Innifalið í samningsgreiðslu er allur kostnaður vegna verkefnisins eins og það er tilgreint í samningi þessum, þ.m.t. laun og launatengd gjöld, öll aðstaða og nauðsynlegur búnaður til að inna þjónustuna af hendi, ferðakostnaður og gjöld fyrir aðgang að upplýsingakerfum.

Umfram samningsgreiðslu greiðir ríkissjóður kostnað af þóknunum til aðalmiðlara vegna viðskiptavaktar og nýtur jafnframt vaxtatekna af veittum endurhverfum verðbréfalánum. Ríkissjóður greiðir einnig sérstaklega tengi og aðildargjöld til OMX og Verðbréfaskráningar Íslands og önnur þau gjöld sem stafa af útgáfu og umsýslu ríkisverðbréfa. Einnig kostnað við láns hæfismat vegna útgáfu einstakra innlendra og erlendra ríkisverðbréfa og sérstakan kostnað vegna einstakra tekinnna erlendra lána svo sem aðkeyptan lögfræðikostnað og kostnað við einstakar kynningaherferðir tengdar fjármögnun (road show).

Seðlabankinn fær allar tekjur af afgreiðslugjaldi vegna verðbréfalána. Ef tekjur af afgreiðslugjaldi á hverju almanaksári eru lægri en 10 milljónir króna þá hækkar fastaþóknun sem tilgreind er í 1. málsgrein um mismuninn. Sá munur þarf að greiðast af fjármálaráðuneytinu fyrir 1. febrúar á næsta almanaksári. Seðlabankinn fær einnig 0,03% þóknun í formi forvaxta af hverjum samningi sem gerður er vegna verðbréfalána.

6. Samstarfsnefnd um lánamál

Fjármálaráðherra skipar samstarfsnefnd um lánsfjármál ríkissjóðs sem í skulu eiga sæti fulltrúar ráðuneytisins og fulltrúar tilnefndir af Seðlabanka Íslands.

Nefndin skal vera vettvangur skoðanaskipta um stöðu og horfur á fjármagnsmörkuðum og um lánamál og lántökuáform ríkissjóðs innanlands og erlendis. Nefndinni er einnig ætlað að stuðla að umbótum á innlendum lánamarkaði eftir því sem hún telur tilefni til.

Nefndin gerir tillögu til fjármálaráðuneytis um fjármögnunar- og skuldastýringastefnu til millilangs tíma (e. medium-term debt management strategy). Fjármögnunar- og skuldastýringarstefna skal liggja fyrir á hverjum tíma og útdráttur úr stefnunni kynntur fyrir markaðsaðilum. Nefndin gerir tillögu til fjármálaráðuneytis um form og tilhögun einstakra verðbréfaflokka, tímallengd, stærð, tilhögun viðskiptavaktar og útboðsfyrirkomulags. Þá leggur nefndin fram tillögur um viðmið til áhættustýringar á skuldafni ríkissjóðs á innlendum og erlendum mörkuðum. Nefndin tekur til umfjöllunar og afgreiðslu tillögur að útgáfuáætlun ríkissjóð á innlendum og erlendum mörkuðum og aðgerðir ríkissjóðs á lánamörkuðum. Áætlunin tiltekur útgáfumagn tiltekins tímabils, útgáfudaga og fyrirhugaðar aðgerðir í lánamálum á því tímabili sem áætlunin nær til. Áætlunin skal staðfest af fjármálaráðuneytinu og síðan kynnt markaðsaðilum.

Fundir nefndarinnar skulu að jafnaði haldnir mánaðarlega eða oftár ef þurfa þykir.

7. Gildistaka, gildistími, endurskoðun og uppsögn

Samningur þessi gildir frá 1. mars 2019 og er ótímabundinn. Við undirritun samnings þessa fellur úr gildi samningur aðila undirritaður 18. október 2010 um lánaumsýslu ríkissjóðs.

Hvor aðili um sig getur óskað endurskoðunar samningsins hvenær sem er á samningstímanum. Ef slíkar viðræður leiða til samkomulags um breytingar á samningnum skal endurskoðun samningsins flýtt eins og kostur er.

Samningurinn er uppsegjanlegur af hálfu hvors aðila með 6 mánaða fyrirvara.

Reykjavík, 29. janúar 2019

Fjármálaráðuneytið

Seðlabanki Íslands